

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1940. Št. 11.

Posamezna šte. 1 Din.

Alkoholizem v kranjski župniji

Kranjska občina ima približno iste meje kakor kranjska župnija, samo Gorenja Sava odpade iz kranjske občine v šmartinsko župnijo. In v občini Kranj je danes 49 gostiln! Če računamo, da šteje kranjska občina približno 7.500 prebivalcev, potem pride v njej na vsakih 153 prebivalcev ena gostilna . . .! Lani se je potočilo v kranjski občini: 3769 hl vina, 1492 hl piva, 85 hl žganja, 23 hl likerjev, 70 hl špirita. Če izračunamo, koliko se je lani v Kranju zapilo denarja, bo po teh podatkih zneslo **okrog 6 milijonov dinarjev**, ki smo jih lani v Kranju pognali po grlu . . .!

Kolikor je dala občina za moderno ljudsko šolo, za katero se je zbiralo že več let in se bo še nekaj let odplačevalo, toliko pripravijo Kranjci samo v enem letu na alkoholnih pijačah.

Občinski proračun — to so vsi stroški občine v enem letu — znese okrog 2 milijona din, torej komaj eno tretjino tega, kar občani darujejo maliku alkoholu!

Za novo pokopališče bo plačala vsa župnija v petih letih okrog 600.000 din. Nekateri se prihajajo prepirat v župno pisarno, ko plačajo 10 din za dve leti! V petih letih bo vsa župnija plačala 600.000 din za novo pokopališče, in se še nekateri radi tega razburjajo! Pivec pa poženejo po grlu brez potrebe v enem samem letu desetkrat več, kakor bo stalo pokopališče v šestih letih, in nihče se ne razburja . . .!

Ko bi morali ljudje toliko davka plačevati, kolikor razmečejo za alkohol, bi gotovo nastala revolucija!

Te številke so samo dejanski izdatki za pijačo! Koliko je pa s temi številkami, ki so prej navedene, združenih še drugih izdatkov ali izgube? Izguba na času, na zdravju, na delovnih urah itd. Če bi še to izračunali, bi najbrž videli, da demon alkohol poleg 6 milijonov na leto terja še 6 milijonov postranskih izdatkov . . .

Kaj bi se dalo vse napraviti za ta denar, ki se v kranjski občini požene po grlu?!

Ko bi recimo polovico manj popili — pa bi bilo še preveč pijače — bi prihranili vsako leto vsaj 3 milijone dinarjev samo v Kranju. Za ta denar bi imeli kmalu moderno bolnišnico! Za ta denar bi mogli v Kranju preskr-

beti vse brezposelne in reveže z obleko, hrano in stanovanjem! Za denar, ki ga v enem letu preveč, odločno preveč zmečemo v Kranju za alkohol, bi mogli tlakovati vse kranjske ulice!

Kako radi zabavljamo čez prevelike davke, čez razne takse in dajatve! Alkoholni davek pa plačujemo prostovoljno in skoro nihče se ne razburja, dasi nam ta uničuje narodno moč, zdravje, moralo, gospodarstvo in dobro ime . . .!

Popoldanska služba božja

V naši župniji zadnja leta žal nekako pada obisk pri popoldanski službi božji. To ni prav!

V nedeljo 13. oktobra smo pri vseh sv. mašah označili sledeče oznanilo:

„Obisk popoldanske službe božje v naši župniji zelo peša. To ni dobro znamenje! Res, da popoldanska služba božja ni zapovedana pod grehom, vendar je zelo potrebna in spada k posvečevanju nedelje in praznika. Kjer cvete živo krščanstvo, tam je tudi popoldanska služba božja dobro obiskana. Vse župljane vabimo, da se udeležujete popoldanske službe božje!

Posebno prosimo starše otrok ljudske in meščanske šole, kakor tudi starše in gospodarje gimnazijskih dijakov, da pošiljate mladino ob nedeljah in praznikih popoldan v cerkev. Mladina je odločno premalo pri popoldanski službi božji!

Čudno je to, da je na Primskovem polno šolskih otrok pri popoldanski službi božji, v Kranju jih pa opazimo le nekaj malega. Neredko se med popoldansko službo božjo potepajo šoloobvezni otroci okrog župne cerkve v Kranju, v cerkev jih pa ni. Starše prav lepo prosimo, da skrbe za to, da bodo otroci zahajali ob nedeljah popoldne h krščanskemu nauku. Posebno otroci iz Marijinega vrtea naj bi se odlikovali s tem, da prihajajo vsako nedeljo popoldan k službi božji.

Pa tudi odrasla mladina naj ne opušča krščanskega nauka! Žalostno je, da moramo opazovati, kako so ob nedeljah popoldne ulice in zabavni lokali polni mladih fantov in deklet, dočim jih je v cerkvi prav malo.“

To vabilo priobčujem tudi še v „Kranjskem zvonu“. G. kateheta Žužka sem naprosil, naj ponovno vabi vse otroke v ljudski šoli, da prihajajo k popoldanski slu-

žbi božji. Otroci v Marijinem vrtcu bi se morali v tem odlikovati od drugih, da bi smatrali to kot svojo dolžnost, da nikdar ne opuste popoldanske službe božje brez tehtnega vzroka.

Proti obisku šolske mladine se čujejo celo od strani, kjer bi človek ne pričakoval, razni pomisleki. Toda, če otroci na Primskovem po večini prihajajo tudi ob nedeljah popoldne v cerkev, nikakor ne moremo trditi, da kranjski šolarji tega ne morejo storiti! Če je v Tržiču ob praznikih popoldne poln prezbiterij šolskih otrok, zakaj jih v Kranju ni?!

Res, da ob nedeljah in praznikih mnogi starši odidejo s svojimi otroci na izprehod! Prav je to! Toda sprehod se kaj lahko napravi po popoldanski službi božji. Mnogi pa ne gredo s svojimi otroci iz mesta, ampak ti letajo sami po mestu, v cerkev jih pa ni! Otroka je pač treba že v mladosti navaditi, da doprinese kako žrtev. Če bo že malemu otroku pretežko, priti ob nedeljah popoldne v cerkev, potem mu bo kmalu tudi sv. maša preveliko breme! Saj vidimo žalostne posledice te vzgoje, ko odrasla mladina ob nedeljah in praznikih leta na gore in v gozdove, v cerkev k sv. maši pa nekateri ne prihajajo. Naj se otrok nauči v mladosti prostovoljno žrtvovati nekaj popoldanskega časa na čast Bogu!

Glede prazničnega popoldanskega krščanskega nauka ima naš škofijski zakonik sledeče določbe:

Čl. 507: Vsako nedeljo in zapovedan praznik, izvzemši tri praznike, ko ni pridige, mora biti v župnijskih cerkvah popoldne krščanski nauk.

Čl. 508: Skrb in odgovornost, da se bo krščanski nauk v redu poučeval, ima župnik. Župnik naj povabi k sodelovanju pri katehizaciji v cerkvi duhovnike, ki bivajo v njegovi župniji (n. pr.: kateheta, upokojenca). Ti naj se povabilu, če le morejo, radi odzovejo, zavedajoč se, da je oznanjevanje nauka duhovniška dolžnost in da je kateheza v cerkvi tudi danes silno važna.

Čl. 509: Organizacija Katoliške akcije in druge verske družbe naj v svojih vrstah, pa tudi izven njih, delajo za redno obiskovanje kršč. nauka in naj udeležbo po možnosti tudi organizirajo.

Iz navedenih določb škofijskega zakonika je razvidno, da Cerkev polaga veliko važnost na obisk popoldanske službe božje!

Naj bi posebej vse verske in katoliške kulturne organizacije pomagale pri tem, da se število obiskovalcev popoldanske službe božje v naši župni cerkvi znatno zviša. Starši naj skrbe, da bodo prihajali otroci, dijaki, mladina! Gospodarji naj imajo skrb za svoje uslužbence, vsi zavedni katoliki pa naj bi vsak na svojo okolico vplivali, da čim več ljudi pride k popoldanski službi božji.

Stanovske nedelje

Zadnje čase se v naši škofiji vedno bolj vpeljuje po župnijah navada, da se za posamezne stanove prirejajo skupne stanovske spovedi in skupna stanovska sv. obhajila. Vsaka nedelja je določena za en ali drug stan: en-

krat moški, drugič ženske, tretjič dekleta in zopet posebej šolska mladina.

Pri nas je že več let odločena prva nedelja v mesecu kot dan skupnega sv. obhajila za moške. V soboto pred prvo nedeljo v mesecu in v nedeljo nato imajo pri vseh spovednicah prednost moški, tako da ne sme v spovednico nobena ženska, dokler niso spovedani vsi moški. Zelo bi bilo želeli, da bi se število moških prvo nedeljo v mesecu pri obhajilni mizi vedno bolj večalo. Možje in fantje naj bi dajali vsej župniji, posebno pa vsem moškim lep zgled.

Kakor je za moške določena prva nedelja v mesecu, tako naj bodo tudi za druge stanove posebej določene nedelje oziroma sobote za spoved in sv. obhajilo.

Žene naj bi imele drugo, dekleta pa zadnjo nedeljo v mesecu sv. obhajilo in prejšnjo soboto sv. spoved.

Posebno za šolsko mladino je potrebno, da se v župniji uvede red. Če bi prišla vsa šolska mladina naenkrat k sv. spovedi, sploh ne bi mogli vseh spovedati. Za otroke je zelo potreben red v prejemanju sv. zakramentov! Če ni redno določenega dneva za prejem sv. zakramentov, potem otroci kaj radi pozabijo na sv. spoved in obhajilo.

Red za mesečne spovedi šolske mladine naj bi bil sledeč:

Deklice ljudske šole v Kranju naj bi imele mesečno spoved vsako soboto pred drugo nedeljo v mesecu; dečki v soboto pred tretjo nedeljo v mesecu. Meščanska šola naj bi imela mesečno spoved v soboto pred četrto nedeljo v mesecu. Dijaki iz gimnazije naj bi opravili sv. spoved v soboto pred prvo nedeljo v mesecu, dijakinje pa v soboto pred drugo nedeljo v mesecu.

Starše prosimo, da bi pošiljali svoje otroke in vso šolsko mladino k spovedi ob sobotah od 5. ure dalje. Zvečer naj bi otroci ne hodili k sv. spovedi!

V mesecu novembru naj bi torej bila za šolsko mladino sv. spoved v sledečem redu:

Dijaki iz gimnazije 31. oktobra in 2. novembra radi vernih duš.

Dijakinje iz gimnazije 9. novembra.

Meščanska šola 23. novembra.

Dečki ljudske šole 16. novembra.

Deklice ljudske šole 9. novembra.

Nekateri novi odpustki

Duhovno sv. obhajilo. Verniki, ki po kateri koli formuli — načinu molitve — obude duhovno obhajilo, dobe vselej odpustek 3 let in popolni odpustek pod navadnimi pogoji enkrat na mesec, če ves mesec vsak dan obude dejanje duhovnega obhajila.

Duhovno obhajilo je v tem, da obudimo vero, upanje, ljubezen in kesanje ter hrepenenje po sv. obhajilu.

Strežniki pri sv. maši. Verniki, ki pobožno strežejo mašniku pri sv. maši, dobe vselej odpustek 3 let.

Prvo sv. obhajilo. Verniki, ki prejmejo prvič sv. obhajilo in vsi oni, ki se udeležijo slovesnosti prvega sv. obhajila, prejmejo popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

Molitev za duhovniške poklice. Verniki, ki pobožno molijo: „Pošlji, o Gospod, delavcev v svojo žetev“, dobe vselej 500 dni odpustka in popoln odpustek pod navadnimi pogoji enkrat na mesec, če tako molijo ves mesec vsak dan.

Obnovitev krstne obljube. Verniki, ki ob sklepu misijona ali na koncu duhovnih vaj ali kadar koli med letom s škofovim dovoljenjem in po formuli, potrjeni od škofa, v cerkvi slovesno in pobožno obnovijo krstno obljubo, morejo dobiti popoln odpustek, če gredo k spovedi in prejmejo sv. obhajilo ter molijo v namen sv. Očeta.

Iz škofijskega zakonika

Med verniki danes nekako gineva zavest, da imajo do cerkve določene dolžnosti! Otrok se uči že na pamet pet cerkvenih zapovedi, ne smemo pa misliti, da so v teh peterih zapovedih obsežene že vse naše dolžnosti, ki jih imamo do Cerkve. Med navadnimi peterimi zapovedmi so navedene le najvažnejše. V Ameriki nimajo samo pet cerkvenih zapovedi, ampak šest in zadnja nalaga katoličanom dolžnost, vzdrževati cerkve in njene ustanove.

Kot člani Kristusovega kraljestva na zemlji uživajo vsi verniki od njega polno milosti, imajo pravico do zakladov, ki jih deli sv. Cerkev, toda poleg pravic imajo vsi do Cerkve tudi dolžnosti.

Naš novi škofijski zakonik našteva prav lepo nekatere pravice in dolžnosti, ki jih imajo verniki do Cerkve. Takole določa:

Čl. 254.

Verniki imajo pravico v skladu s cerkvenimi določbami prejemati od duhovnikov duhovne dobrine, vstopati v cerkvena društva in sodelovati pri apostolskem delu (prim. kan. 682).

Čl. 255.

Verniki so dolžni:

- a) zanimati se za Cerkev in jo braniti;
- b) spolnjevati zapovedi;
- c) gmotno vzdrževati splošne cerkvene ustanove;
- č) spoštovati duhovnike in redovništvo.

Čl. 256.

Prav posebej pa so danes verniki dolžni:

- a) boriti se proti javni nenravnosti;
- b) boriti se proti javnemu sramotenju Boga, vere, Cerkve in njenih ustanov;
- c) boriti se za javno priznanje načel o vzgoji, družini, državi, in socialnem življenju;
- č) širiti spoštovanje do Cerkve in njenega poveljarstva;
- d) skrbeti za verski in katoliški tisk.

Čl. 257.

Vsak župljan naj v sebi goji zavest: da je član župnijskega občestva, da je župnijska cerkev tudi zanj, da se mora živo zanimati za versko življenje v župniji. Zaveda naj se, da mora župnik v župnijski cerkvi ob nedeljah in

praznikih maševati za župljane. Vsak župljan naj bi skratka živel z župnijsko cerkvijo.

Čl. 258.

Močno se priporoča vsakemu verniku, da vstopi v kakšno cerkveno organizacijo in tam deluje.

V prvi vrsti se priporočajo organizacije Katoliške akcije, potem pa tudi verska društva.

Hvalevredni so tudi tisti verniki, ki vstopajo v katoliška društva in tam delujejo.

Župnija Kranj

OZNANILA ZA NOVEMBER:

Praznik vseh svetnikov; ob 6. in 10:30 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T., ob 10:30 peta sv. maša. Popoldne ob poli 3. uri je rožni venec, litanije M. B., nato procesija na staro pokopališče, kjer bodo pete večernice v kapeli in libera pred križem. Nato se duhovščina odpelje na novo pokopališče, kjer bo libera za umrle. Zvečer ob 6. se bodo molili v župni cerkvi vsi trije deli rožnega venca.

2. Spomin vernih duš; ob 5. so tri sv. maše na Rupci in nato libera pred križem. V župni cerkvi se deli sv. obhajilo ob 5:45, nato so sv. maše. Ob 7:15 se prično slovesne jutranjice, nato slovesna peta črna sv. maša.

Popolne odpustke za verne duše more prejeti vsakdo in vselej, kadar obiše cerkev, moli tam šestkrat očenaš in zdravomarijo ter čast bodi v papežev namen. Pogoj za prejem popolnih odpustkov je tudi prejem sv. zakramentov.

3. XXV. ned. po bink., zahvalna nedelja; po sv. maši zahvalna pesem. Prva nedelja v mesecu, mesečno sv. obhajilo za moške. Darovanje za župno cerkev pri vseh opravilih.

10. XXVI. ned. po bink. Služba božja po navadi, popoldne shod za žensko Mar. družbo.

17. XXVII. ned. po bink. Služba božja po navadi.

24. XXVIII. ned. po bink. Služba božja po navadi.

30. Sv. Andrej; ob 7. soseskina sv. maša v Čirčičah.

MRLIŠKA KRONIKA:

Dolen Roza, vdova poštnega nadoficiala, Primskovo št. 112, roj. 17. avg. 1863, umrla 30. sept.

Zupan Jožef, mestni delavec, Mestni trg 1, roj. 22. dec. 1877, umrl 5. oktobra.

Rozman Marija, roj. Likozar, Primskovo 20, umrla 12. okt.

Cuderman Viktor; Primskovo 170, 19 let star, umrl 20. okt.

Škofic Franc, zasebnik, Rupa, roj. 7. nov. 1876, umrl 21. okt.

POROČENI PARI:

Držaj Jožef, strojni ključavničar, Dol pri Ljubljani, in **Šmajdek Karolina,** šivilja, Primskovo 136, poročena 5. oktobra.

Pristavnik Jožef, delavec, Huje 41 in **Plohl Marija,** delavka, Primskovo 146, poročena 9. sept.

Tomažič Franc, cerkovnik, Bašelj in **Markun Katarina,** delavka, Primskovo 186, poročena 7. okt.

Bevk Justin, delavec, Stražišče 105 in **Mlinar Ana,** delavka, Rupa, poročena 12. okt.

Tomc Vladimir, zobni tehnik, Jezerska cesta 2 in **Vidic Emilija,** delavka, Kokriški breg 5, poročena 13. okt.

Lipar Peter, vodja glasbene šole in organist, Kranj, in **Košar Avrelija,** privatna uradnica, Jezerska cesta 15, poročena 13. okt.

Kalan Alojzij, kovač, Stražišče 105 in **Malovrh Julijana,** delavka, Čirčiče 69, poročena 13. okt.

Jaklič Janez, pekovski mojster, Prešernova 8 in Ogris Ana, kuharica, Bleiweissova 11, poročena 13. okt.

Urbanc Anton, zemljak, Sebenje in **Šink Pavla**, hči zemljaka, Čirčiče 29, poročena 27. okt.

Župnija Šmartin pri Kranju

OZNANILA ZA NOVEMBER:

1. **Vsi svetniki.** Božja služba ob 6. 8. in poli 10. v farni cerkvi. Vesoljna odeveza. Popoldne ob 2. litanije vseh svetnikov, pridiga in molitve za mrtve. Bilje v cerkvi, obisk pokopališča in tam molitve za mrtve.

2. **Spomin vernih duš v vicah.** Sv. maše se začno ob 5. pri velikem oltarju, ob 6. pri oltarju Srea J., ob 8. pri velikem oltarju. Zadnja sv. maša bo peta, po maši molitve za mrtve in obisk pokopališča.

Od petka opoldne in v soboto ves dan dobi popoln odpustek vsakdo tolikokrat, kolikorkrat obiše farno ali kako drugo javno cerkev, če je prejel sv. zakramente. Pri vsakem obisku je treba moliti šestkrat očenaš, zdravomarijo in čast bodi po namenu sv. Očeta.

3. **Zahvalna nedelja.** Sv. maše ob 6., 8. in poli 9. Po sv. maši ob 8. zahvalna pesem za opravljene poljske pridelke. Zbirka v pušico za reveže. Skupno obhajilo mož in fantov. Shod Marijine družbe.

10. **26. ned. po bink.** Služba božja po navadi.

11. **Sv. Martin**, farni patron. Sv. maše ob 6. in 9.

12. **Dan vednega češčenja.** Sv. R. T. bo izpostavljeno zjutraj od 6. do 6. zvečer.

17. **27. ned. po bink.** Slovesno praznovanje sv. Martina. Prva služba božja bo ob 6., druga ob 8., tretja ob poli 10., ki bo slovesna in peta; popoldne ob 3. pete litanije M. B. Pri vsakem opravilu darovanje za cerkev.

19. **Sv. Elizabeta.**

21. **Darovanje Marije D.** Ta dan se prične devetdnevnic na čast sv. Frančišku Ksav. v cerkvi sv. Jerneja. Vseh 9 dni bo sv. maša ob 6. pri oltarju sv. Frančiška.

24. **Zadnja ned. po bink.** Služba božja po navadi.

30. **Sv. Andrej**, apostol.

POROČENI PARI:

Pirc Ladislav, brivski mojster iz Selc in **Hafnar Marija**, frizerka iz Sred. Bitnja, poročena 6. okt.

Tepina Ivan, posestnik v Stražišču in **Hafnar Marija**, državna uradnica iz Stražišča, poročena 9. okt.

Kovačič Ludvik, krojač iz Škocjana pri Mokronogu in **Marija Podobnik**, tov. delavka iz Podjelovega brda, poročena 13. okt.

MRLIŠKA KRONIKA:

Štrukelj Jožefa, vdova železničarja, stara 80 let, umrla v Stražišču 8. okt.

Jereb Marija, samska dekla, stara 77 let, umrla 12. okt. v Zabukovju št. 18.

Razno

Vojni spomenik še ne bo mogel biti za Vse svete postavljen, dasi je že dolgo časa popolnoma izgotovljen. Mnogi namreč še niso prinesli imen padlih v vojni. Škoda bi bilo, če bi morali velik del padlih izpustiti. Do sedaj so priglasili sledeča imena: 1. Dodič Janez, 2. Fink Konrad, 3. Gros Ivan, 4. Jakše Jakob, 5. Keber Ivan, 6. Kerč Ivan, 7. Kern Franc, 8. Kleč Tomaž, 9. Konc Jožef, 10. Konc Janez, 11. Kokalj Jožef, 12. Krč Alojzij, 13. Mohor Metod, 14. Mohor Miha, 15. Rakovec Franc, 16. Rogič Ivan, 17. Šavnik Bogdan, 18. dr. Šavnik Janko, 19. Šorn Janez, 20. Šumi Jožef, 21. Švelc Janez, 22. Volčič Franc, 23. Završnik Franc, 24. Zevnik Franc, 25. Zupančič Viktor, 26. Žebre Franc.

Kdor želi, da pride na spomenik vklesano ime padlega sorodnika, naj takoj prijavi njegovo ime.

Pušica na novem pokopališču bo postavljena na praznik vseh svetnikov za darove za vojni spomenik.

Pokopališče. Lastnike grobov na obeh pokopališčih opozarjam, naj za praznik vseh svetnikov očistijo in okrase grobove svojih ranjkih. Prosim pa, da smeti in druge navlake nihče ne meče na sosednje grobove, ampak vse odloži na kraj, ki je zato določen.

Misijonska zbirka na misijonsko nedeljo je znesla v vsej župniji din 4.200.—. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Bratovščine sv. Rešnjega Telesa naj udje nikar ne pozabijo! Prinesite letošnje prispevke čimprej, da jih odpošljemo.

Ne opuščajmo angelskega češčenja. Sv. Oče Pij XI. je odločil: Oni, ki ob času, ko zvonijo zjutraj, opoldne in zvečer, ali pozneje brž ko morejo, pobožno molijo angelsko češčenje z običajno molitvijo, ali o velikonočnem času antifono „Raduj se, Kraljica nebeška“ z molitvijo, ali namesto angelskega češčenja, oziroma namesto velikonočne antifone pet zdravomarij, morejo vselej, kadar to pobožno vajo vsaj s skesanim srcem opravijo, dobiti odpustek desetih let in popolni odpustek proti navadnim pogojem, če so to vajo opravljali ves mesec.

Ne opuščajmo molitve v spomin Gospodove smrti ob zvonjenju v petek. Papež Pij XI. je v devetnajstoletni spomin Gospodove smrti odločil: Kdor v petek, ko zvonijo, kakor je običaj v raznih krajih, ob tej ali oni uri moli kleče, če mu je lahko, pet očenašev in zdravomarij in doda v papežev namen vzdihljaj „Molimo te, Kristus, in te hvalimo itd.“ ali kaj podobnega, more dobiti: a) nepopolni odpustek 10 let vsak petek, ko opravi pobožno vajo vsaj s skesanim srcem; b) popolni odpustek proti navadnim pogojem, če je to pobožno vajo opravljal vsak petek ves mesec.

Podpirajte

Vincencijevo

družbo!